



Oslo/Ålesund 14.01.2008

## Høringsuttalelse: NOU 2007:11 Studieforbund – læring for livet

Norske Fag- og Friskolers Landsforbund – NFFL - ser positivt på at det legges fram en egen utredning hvor målsettingen er å utvikle og styrke studieforbundenes rolle som opplæringsaktører og bidragsyttere i det frivillige Norge. NFFL mener utviklingen i vårt samfunn gjør det viktig å fokusere på livslang og livsvid læring. Vi mener at staten bør prioritere kompetansefornyelse og videreutvikling på en måte som styrker et mangfoldig og inkluderende samfunn, samtidig som det øker livskvaliteten og selvrealiseringsevnen for den enkelte innbygger. Dette må gjelde alle deler av landet vårt, og alle aldre og etniske grupper.

NFFL er kjent med Folkehøgskolerådets høringsuttalelse, og vi støtter i hovedsak denne. Vi mener at folkehøgskolene representerer helt særegne verdier som bør ha sin selvstendige plattform. Uansett hva som ellers blir vedtatt, så mener vi at de premissene som gjelder for å bli godkjent folkehøgskole ikke må tilpasses andre skoleslag. Andre skoler bør kunne kvalifisere seg til å bli folkehøgskole, men da må premissene fylles opp hundre prosent i forhold til kravene i folkehøgskolelovens §2, pkt. a – i.

Prinsipielt mener NFFL at det bør være en viktig statlig rolle å stimulere til og tilrettelegge for et ”inkluderende mangfold”. I tiden fremover vil det være viktig at det norske samfunnet lærer seg å

- å møte minoriteter på en positivt inkluderende måte, samtidig som disse må tilpasse seg de norske fellesskapets verdier og normer
- å tilrettelegge for at ulike grupper i samfunnet i økt grad kan ta ansvar for egen livskvalitet og identitet – gjennom å generere egne kultur- og opplæringsaktiviteter
- å tilrettelegge for at enkeltmennesket i ulike faser av livet har tilgang på tilbud som bidrar til personlig fornyelse og rehabilitering – uten at adgangen til dette skal skje gjennom klientisering i forhold til et offentlig behandlingsapparat.
- sette begrepet ”basiskompetanse” inn i et livsløpsperspektiv, som gjør at disse ferdighetene kan tilegnes og vedlikeholdes på et tilpasset måte, med hensyn til sysselsettingsnivå, helse og alder

NFFL forventer at styresmaktene legger til rette for et mangfoldig og kreativt fellesskap som inkluderer flere aktører innenfor utdanningssystemet. En økende grad av detaljstyring av aktører og deltakere virker mot sin hensikt og hemmer virksomheten. Det er uheldig at flere hundre tusen innbyggere er havnet på utsiden av arbeids- og produksjonsfellesskapet, og vi vet at fornyelse av kunnskaper og ferdigheter er et sterkt virkemiddel til å gjenvinne selvrespekt og motivasjon.

Ved siden av Studieforbundene situasjon, så mener NFFL at den behandlingen ordningen med såkalte 6A-skoler har fått i de senere årene, er et godt eksempel på at statlige styresmakter ikke ønsker å gi grupper i samfunnet muligheter til selv å utvikle kompetanse og kulturverdier som ikke ligger inne i den offentlig definerte rammen. Begrepet ”videregående opplæring” var tidligere et generelt begrep som omfattet et mangfold av skoler og opplæringstiltak over grunnskolenivået. Gjennom R-94 ble begrepet monopolisert av det offentlige skolesystemet, og i dag blir det brukt synonymt med offentlige læreplaner på videregående skolars nivå innen kunnskapsløftet.

NFFL beklager en slik utvikling, og mener at både studieforbund, folkehøgskoler og 6A-skoler bør være likeverdige aktører med offentlige skoler innenfor begrepet ”videregående livslang og livsvid læring”. Vi er enig i at de regionale styresmaktene bør ha ansvaret for å lage planer som sikrer befolkningen likeverdige og tilstrekkelige opplæringstilbud, men dette må skje uten at den regionale myndigheten selv skal stå som hovedleverandør. Regionale kompetanseplaner bør følge samme prinsippene som for andre samfunnsområder, der den offentlige myndigheten har det overordnede plan- og ressursansvaret, men der gjennomføringen skjer i et samvirke mellom offentlige myndigheter og et nettverk av private og offentlige aktører.

Norges største studieforbund er Folkeuniversitetet, og NFFL støtter dette forbundets prinsipielle synspunkter om å nedfelle retten til livslang opplæring i en egen lov, og at i første omgang bør studieforbund og fjernundervisningsinstitusjoner omfattes av en slik lov.

NFFL mener at dagens 6A-skoler mest naturlig hører hjemme i en privatskolelov, sammen med skoler som underviser etter offentlig læreplaner som bygger på gjennomført grunnskoleopplæring. Vårt syn er at regelrammen rundt privatskoler bør være mest mulig likeverdige, men at dagens regelverk gjerne kan gjøres mer fleksibelt og formåltilpasset prinsippet om livslang læring. Vi mener at opplæringsvirksomhet med formål å føre frem til eksamen eller annen formell kompetansevurdering bør være underlagt et skolebasert regime. Dette for å sikre at nødvendig logistikk og kvalitetssikring er tilstede. Men ved siden av den rene eksamensrettede studieaktiviteten bør alle skoler, både offentlige og private, ha anledning til å iverksette kurs- og kulturaktiviteter innenfor det kompetanseområdet skolen er godkjent for. I fagskoleloven opereres det med faglige enheter på minimum ½ årsenhet, og vi mener at denne minimumsrammen også kan gjøres gjeldende for eksamensrettet opplæring i regi av 6A-skoler eller studieforbund.

Vi anbefaler en utvikling der prinsippet om et mangfoldig videregående skolesystem styrkes gjennom en videreføring av kapittel 6A-skolene. Studieforbundene bør organisere den eksamensrettede opplæringen, som ikke bygger på offentlige læreplaner, gjennom etablering av egne 6A-skoler. Dette bør også innebære at finansieringen for denne type utdanninger skjer etter stykkprisprinsippet og ikke etter timetellingsprinsippet. Godkjenning av 6A-tilbud bør skje enklere enn i dag, ved at den enkelte skole eller studieforbund får en sertifisering som tilbyder innenfor et definert kompetanseområde. For å få en slik sertifisering må tilbyderen vurderes etter lignende mønster som for fagskolene.

En sertifisert tilbyder bør ha et handlingsrom til selv å regulere utdanningstilbudet sitt innenfor et definert deltakerantall – utregnet i helårsekvivalenter. Dvs. at den offentlige godkjenningen innebærer godkjenning av kompetanseområde og volumramme (i forhold til statsbudsjettet).

NFFL støtter de 6 hovedområdene for studieforbundenes virksomhet, og vi mener at disse prinsippene bør kunne være grunnlag for å etablere nye 6A-skoler. Vi syns også det er fornuftig å overføre ansvaret for grunnskoleopplæring for voksne – ny sjanse – til de regionale styresmaktene. Vi tror at tilknytningen til dagens ungdomsskolevirksomhet virker lite motiverende for mange voksne. De vil nok kjennes mer naturlig å gjøre grunnskolekompetansen til en integrert del av yrkeskompetansen eller den yrkesmedisinske rehabiliteringen.

Vedr. finansieringsmodell registrerer vi at Folkeuniversitetet anbefaler modell A, der studieforbundenes autonome stilling vektlegges. NFFL tar dette til etterretning, men vi mener at denne modellen bør kunne kombineres med økt anledning til å etablere 6A-skoler – og gjerne også privatskoler for voksne som underviser etter offentlige læreplaner. Det bør vurderes å legge inn et eget godkjenningskriterium for ”skoler tilpasset livslang læring”.

Vi deltar gjerne i den videre dialogen om dette samfunnsområdet.

For Norske Fag- og Friskolers Landsforbund

Ragnar Johansen  
styreleder